

Lääne-Nigula Vallavolikogu

Kaitseministeerium

Koopia: Kliimaministeerium

Keskkonnaamet

Lääne-Nigula Vallavalitsus

Piirsalus

05.06.2026

Pöördumine

Vabariigi Valitsus algatas 15.02.2024 korraldusega nr 40 kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise. Planeeringuala hõlmas muuhulgas Lääne-Nigula vallas Piirsalu külas 1,5 ruutkilomeetrit. Tegemist on endise Nõukogude armee sõjaväebaasi territooriumiga, mida taasiseseisvumise järgselt on kasutatud Kaitseliidu lasketiiru ja kaitseväe harjutusalana. Häiringud keskkonnale ja kohalikele elanikele on olnud mõõdukad, kuid kaitsevajadusest lähtuvalt mõistetavad.

08.11.2023 Piirsalus toimunud avalikul arutelul tutvustas Kaitseministeeriumi esindus riigi vajadusi ning kavatsusi ning selgitas muuhulgas, et valitsus otsustas luua kaitsetööstuspargi, mis võimaldaks toota relvi, droone ja laskemoona. Pargi pindalana nähti 50-100 ha suurust ala, mida ümbritsevas ohualas ei tohi asuda hooneid. Piirkonna positiivse mõjuna nähti ca 100 töökoha teket ja investeeringuid piirkonda. Eeskätt oli park planeeritud laskemoona tootmiseks. Kogukond oli kavatsusi hinnates mõistev ja ei välistanud ala arendamist, kui arvesse võetakse kõik kaasnevad mõjud ja riskid. Arvestati, et kogukond välistas ühemõtteliselt lõhkeainetootmise arendamise.

20.03.2025 avalikul arutelul tutvustati KSH-d ja selgitati, et keskkonnamõjud on alal eeldatavatest suuremad. Keskkonnamõjude hindamise käigus selgus, et ainsana ei saanud eelvalikualadest välistada ebasoodsat mõju Piirsalu eelvalikuala mõjualas olevale Mustjärve raba loodusale ilma olulisi leevendus- ja kompendatsioonimeetmeid rakendamata. Suur mõju kaasneks ka linnustikule, taimestikule ja rohevõrgustikule. Lisaks kaasneks suurim mürähäiring Piirsalus piirkonna elanikele. Kokkuvõttes soovitas mõjuhindamise tööühm Piirsalu eelvalikuala välja pakutud piirides välistada. Mõjudest ja eelistustest lähtuvalt ei määratud Piirsalu ala esimeseks ega teiseks eelistuseks ja rõhutati, et juhul kui planeeringuga siiski jätkatakse, tehakse seda väiksemas mahus või piirangutega, moona tootmiseks. Seetõttu ei koostatud Piirsalu osas projekteerimistingimuste aluseks olevaid tingimusi enne, kui protsessi käigus on läbi viidud täiendavad ekspertiisid ja uuringud.

Käesoleva aasta kevadel selgus, et Piirsalu osas on eriplaneeringu asukoha eelvalikumenetlust siiski jätkatud ja kõigile suure üllatusena tuli teadmine, et planeeritakse lõhkeainete tootmisega seotud tootmiskompleksi ehk lõhkeainetehast ehk keemiatööstusettevõtet, millel paiknevad rajatised ja ehitised sisaldavad suurtes kogustes lõhkematerjali ja nende jääkide hävitamist avapõletamise teel. Tootmisega kaasneb suur põhjaveevajadus ning heitmete keskkonda suunamine. Planeeritud on A- või B-kategooria ohualaga ettevõtet, mille mõju on eeldatavalt suurem kui laskemoonatootmise mõju.

Tuginedes eeltoodule, avalikkusele kättesaadavatele planeerimisdokumentidele ning mõjudele, mida ei ole piisava põhjalikkusega uuritud, leiame meie, Piirsalu kogukonna esindajad, et Piirsalu eelvalikuala ei ole sobiv asukoht lõhkeaine-, lõhkematerjali-, laskemoona- ega keemiatööstuse rajamiseks, ning taotleme Piirsalu ala välistamist kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu asukohavalikust, sest

1. Piirsalu kogukonna varasemat arusaama ega võimalikku leppimist lasketiiru, ladude, väljaõppeala või väiksema mõjuga laskemoonatootmisega ei saa kasutada argumendina

lõhkeainetehase ja keemiatööstuse rajamiseks. Tegemist on kvalitatiivselt teistsuguse riskitasemega ettevõtmisega, mille puhul tuleb Piirsalu ala asukohavalikust välja jätta või menetlus sisuliselt uuesti avada;

2. Piirsalu on planeeringualadest väikseim ning paikneb metsases, hajaasustusega, kaitstavate looduväärtustega piirnevas piirkonnas. Ala enda suurus, ümbruskonna kaitseväärtused, elamute lähedus ja ohualade vajadus moodustavad koos ruumilise vastuolu, mida ei saa lahendada üksnes tehniliste leevendusmeetmetega;
3. Piirkonna veerežiim, põhjavee kasutus, Piirsalu jõe ja Lepaste oja tundlikkus ning võimaliku reovee ja sademevee mõju ei ole lahendatud piisava konservatiivsusega. Kogukonna seisukoht on, et hinnata tuleb halvimat usutavat olukorda, sh madalveeperioodi ja avariiolekorda, mitte üksnes keskmisi tingimusi;
4. Välisõhu risk, sh avapõletamise ja lõhkeaine tootmisjäätide hävitamisega seotud risk, ei sobi elamute, kaitsealuste liikide ja tundliku veevõrgustiku lähedusse. Rutiinne avapõletamine või avadetoneerimine tuleb välistada.
5. Metsise elupaikadele, Mustjärve raba hoiualale, Annamõisa metsise püsielupaigale ja Natura 2000 väärtustele avaldub mõju on eraldiseisvalt ja kumulatiivselt liiga suur. Kompensatsioonialadega ei ole võimalik asendada väljakujunenud metsise mängu-, sigimis- ja toitumismaastikku.
6. Piirkonda lisanduvad samal ajal muud suured taristu- ja arenduskoormused: Risti päikesepark, Risti tuulepark, Risti serveripark, EstLink 3 maismaaühenduse planeering, karjäärid ja maardlad, teede- ja elektritaristu ning intensiivistuv metsamajandus. Nende koosmõju elukeskkonnale, varale ja loodusele peab olema eraldi hinnatud.
7. Planeeringu kehtestamine üksnes asukoha eelvaliku alusel, ilma tavapärase detailse lahenduse etapita, on sellise riskitasemega objekti puhul kohaliku kogukonna õiguste ja keskkonnakaitse seisukohast ebapiisav, lubamatu ja tuleb välistada.

Juhul, kui siiski kaalutakse Piirsalu ala riigi eriplaneeringu menetlusega jätkamist, tuleb:

1. Koostada planeeringu detailne lahendus, mitte planeeringu kehtestamist üksnes asukoha eelvaliku alusel;
2. Nõuda kõigi tehnoloogiliste valikute, käideldavate ainete, ladustamismahtude, jäätmekäitlusviiside ja heiteallikate avalikustamist sellises detailsuses, mis võimaldab mõjusid sisuliselt hinnata.
3. Nõuda sõltumatut riskianalüüsi, mis käsitleb A- ja B-kategooria suurõnnetuse, plahvatuse, tulekahju, ohtlike veoste, avapõletamise, sõjaohu, sabotaaži, drooni- ja küberriski stsenaariume;
4. Nõuda sõltumatut põhjaveeuuringut koos erakaevude inventuuri, lähteseire, modelleerimise ja hüvitusmehhanismiga;
5. Nõuda pinnaveeuuringut Lepaste oja, Piirsalu jõe ja Vihterpalu jõe vesikonna ulatuses, sh kriitilise madalvee ja lõhkeainete elupaikade/kudemisalade käsitlust;
6. Nõuda välisõhu, mürataseme, impulssmüra, vibratsiooni ja sadestumise modelleerimist halvimates ilmastikuoludes;
7. Nõuda rutiinse avapõletamise ja avadetoneerimise välistamist planeeringutingimusena;
8. Nõuda Natura hindamist ja liigiinventuure välitöödega, sh metsise, kanakulli, vääriselupaikade, rohevõrgustiku ja barjääriefekti käsitlemist;
9. Nõuda kumulatiivse mõju hindamist koos Risti päikesepargi, Risti tuulepargi, EstLink 3,

karjäärade/maardlate, metsanduse ja muu taristuga;

10. Nõuda sõltumatut sotsiaalmajanduslikku analüüsi, mis käsitleb vara väärtust, kindlustust, elanike tervist, turvatunnet ja kogukonna arenguvõimalusi;
11. Nõuda, et kõik seireandmed, avariinfo ja keskkonnaandmed oleksid avalikud reaalajas või lühikese viitega ning kogukonnal oleks esindatus järelevalves;
12. Nõuda siduvat kahjuhüvitus- ja garantiimehhanismi enne ehitamist, mitte pärast kahju tekkimist.

Kogukonna nimel,

MTÜ Piirsalu Küla Selts

MTÜ Päriselet Siin

Kogukonna liikmed

Lisatud: Piirsalu kaitsetööstuspark_seisukohad ja vastuväited.pdf